

**OLIMPIADA NAȚIONALĂ DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ PENTRU ȘCOLI/SECȚII
CU PREDARE ÎN LIMBA MINORITĂȚILOR ȘI PENTRU ROMÂNII DIN DIASPORA**
Secțiunea A Limba și literatura română pentru școli/secții cu predare în limba maghiară
Etapă națională
11 aprilie 2025
Clasa a XII-a

- Toate subiectele sunt obligatorii. Timpul efectiv de lucru este de trei ore.
- Răspunsurile date nu vor avea titlu sau motto.
- Punctajul total este de 100 de puncte.

Citește fiecare dintre textele date, pentru a putea răspunde la cerințele formulate.

A. Ca aripile unui porumbel alb care sfâșie o ploaie cenușie – cu vorbele astea în minte m-am trezit, și nu știu ce vor să însemne. Parcă mi le-a șoptit cineva la ureche. Parcă-i o veșnicie de la notația de jurnal precedentă. Parcă-i o veșnicie care a trecut îndărăt. Mi-a fost nesfârșit de rău. Uite că totuși sunt cât de cât întremată, pot ține condeiul în mână. Nu mai am febră. Când ieși dintr-o boală urâtă vine primăvara și înfloresc pereții casei.

Acum, când mă gândesc la existența cealaltă, pe care am întrevăzut-o, mi se pare că n-am înțeles nimic din ea. Am mai notat în jurnal, cred, dar nu sunt sigură, pentru că nu mai sunt sigură de nimic, că mi s-a părut ca o scrisoare cifrată. E ca un borcan de zahăr în care e de fapt sare.

Mi-e dor de tot ce-am trăit la ei în lume. N-aș fi crezut să se întâmple asta, fiindcă dincolo mi-era dor de aici. Iar la mine în lume mi-e dor de râsul prietenos al lui Vio și de felul ei de-a fi, direct, frățesc, de Luca și de părul care-i cade pe frunte, de-ți vine să întinzi mâna și să i-l dai la o parte, mi-e dor să port pantaloni și să merg prin ploaie lângă un bărbat cu pantofii uzi. Mi-e dor să fiu mângâiată. Mi-e dor să fie cald în toată camera, nu doar lângă sobă, și să miroasă frumos peste tot. N-am înțeles bine nimic, e ca și cum dintr-o casă vezi doar holul de la intrare, dar îmi dau seama tot mai bine că nu-i nevoie să înțelegi prea mult, ca să iubești. Cred că am iubit lumea în care am fost și știu că cineva din ea m-a iubit. Oare nu e de-ajuns?

Alexandru începe să fie, pentru mine, un om tăiat în două: jumătate din el e în prezent, și jumătate în viitor. Jumătatea viitoare e cea bună. Eu, însă, sunt condamnată să fiu alături de cel din prezent.

A venit în vizită, tare îngrijorat de soarta mea, domnul Pavel Mirto. M-a impresionat: niciodată nu l-am luat în seamă, până azi. Dar uite că în timp ce Alexandru, pe care l-am luat în seamă (și-ncă cum!), nici măcar n-a întrebat de mine, domnul Mirto a fost cu adevărat și adânc neliniștit. Mi-a cerut voie să mă zugrăvesc în romanul lui și mi-a cerut voie „să vă trimit în viitor”. „Nimic nu m-ar bucura mai mult, domnule Mirto. De altminteri, cât am fost bolnavă și, din câte înțeleg, deliram, chiar pe-acolo am umblat!” „La donna è mobile”, mi-a spus domnul Mirto și-a zâmbit cu multă tristețe. Încă un bărbat pe care nu-l înțeleg! Conu Costache, care intrase și el, a început să fredoneze aria din Rigoletto, iar asta mi-a amintit de o altă zi când ne-a cântat. (...)

Nu mai cred acum că viitorul e despărțit de noi, ci, mai degrabă, așa cum spunea la Revelion domnul Mirto, și după el Dan, cred că ceea ce a fost este ce va mai fi.

Timpul e, la urma urmei, un mare escroc: în cea mai plină săptămână din viața mea, am trăit tot răul și tot binele, moartea și renașterea. Nu conta dacă e sâmbătă sau marți, nu avea nici cea mai mică importanță dacă port fustă sau pantaloni. Legăturile dintre o lume și alta mi se par încolăcite ca treptele Ateneului. Ori solide și înalte ca cele șase coloane din catedrala de pe strada mea și ca rugăciunile mele din ea. Marmura lor și marmura mea sufletească sprijină și o lume, și alta. Ceea ce știu sigur acum e că, de-a lungul vieții, străbați un șir de lumi, ieși dintr-una și intri în alta, și că, la fel ca la prima intrare în prima lume, nimeni nu te întreabă dacă vrei și dacă-ți place.

după Ioana Pârvulescu, *Viitorul începe luni* (2022)

B. Una dintre mantrele* literaturii motivaționale cu care suntem asaltați în mod constant astăzi este ideea că putem oricând să ne reinventăm, să ne schimbăm din temelii, cum s-ar spune, păstrându-ne, în același timp, identitatea. Cu alte cuvinte, că putem să ne schimbăm fără să ne schimbăm prea mult! E o idee fascinantă și totuși greu de urmat în viață din cauza aparentei sale neverosimilități. „Nu mă pot schimba radical fără să mă pierd pe mine însumi!”, ne șoptește spiritul nostru critic de îndată ce o auzim. Sau, uneori cu și mai multă siguranță și chiar puțină erudiție, „oamenii nu se schimbă niciodată în identitatea lor profundă, se schimbă doar obiceiurile și rutinele pe care le urmează!”.

Și totuși, în pofida îndoielilor multora dintre noi, ideea continuă să fie promovată și să exercite o atracție miraculoasă, poate nu în ultimul rând datorită promisiunii discrete cu care vine, aceea că e posibil mereu să o luăm de la început, să ne croim un drum nou. Și iată, abia aici ne întâlnim cu adevărata problemă a mitului reinventării de sine. Dar să le luăm pe rând. De ce ne cuprinde, oare, această spaimă aproape ancestrală când luăm în calcul posibilitatea de a ne reinventa, de a ne schimba radical? Ne e teamă, am putea spune, de pierderea identității noastre intime, a ceea ce ne definește, ne dă individualitate și ne separă de toți ceilalți oameni. Bun, să zicem că așa e, că despre asta este vorba. Dar ce ne dă individualitatea aceasta de care ne este atât de frică să ne despărțim? Pe scurt, ce ne face pe noi înșine să fim noi înșine? E ceva simplu, esențial și indisolubil, un miez al ființei noastre care a fost mereu același sau e vorba, mai degrabă, de un mănunchi de trăsături și însușiri, de calități și defecte, abilități, amintiri și cunoștințe dobândite în fel și chip care, laolaltă, ne alcătuiesc pe noi înșine? Filosofii au pendulat mereu între aceste două răspunsuri și o mai fac și astăzi. (...) Dacă tot ceea ce suntem noi e acest mănunchi de trăsături, amintiri, experiențe și deprinderi pe care le-am căpătat în timp, de cele mai multe ori fără să ne dăm seama, atunci cine și ce suntem noi? Pentru că știm, cu siguranță, că toate aceste trăsături sunt efemere, ele se pierd și se risipesc treptat pe măsură ce trece timpul și uităm de ele. Știm, cu alte cuvinte, că ne schimbăm tot timpul, încet și sigur, că expresia „eu însumi” se referă mereu la ceva relativ, fragil și capricios.

Este reinventarea de sine soluția salvatoare în momentele de criză, vine ea cu un nou început? Pentru că, de regulă, reinventarea sinelui este propusă ca o ultimă strategie pentru recuperarea stimei de sine sau a echilibrului interior distruse în urma unei despărțiri dureroase sau în urma unui eveniment traumatizant. Dacă ești bine, dacă totul ți se pare în regulă cu viața ta, nu prea are sens să te reinventezi. (...) Reinventarea de sine are cu adevărat rost numai atunci când ești într-un impas major, când viața ta nu mai merge bine. Sau atunci când, așa cum se întâmplă uneori, viața își pierde orice savoare, chiar dacă nu am putea spune precis ce anume merge prost. (...)

Reinventarea de sine nu poate funcționa, cu adevărat, dacă este doar o fugă de trecut sau de o criză personală. Ne putem schimba din temelii doar dacă această schimbare este legată de un proiect de viață în care credem cu tărie, de un vis în care se regăsesc, îmbinate armonios, valorile și prioritățile noastre fundamentale. (...) Căci nu este nimic mai miraculos în viață decât să ajungi să fii ceea ce ai visat tu însuși să fii.

*mantră - formulă sacră cu valoare magică și educativă, în unele practici și religii orientale (yoga, budism, hinduism, tantrism)

după Laurențiu Staicu, *Eu însumi și totuși altul* în *Dilema Veche*, nr. 1017 din 5 octombrie – 11 octombrie 2023 (<https://dilemaveche.ro/sectiune/la-fata-timpului/eu-insumi-si-totusi-altul-2305598.html>)

Subiectul I

(30 de puncte)

Răspunde, pe foaia de concurs, la fiecare dintre cerințele de mai jos.

1. Indică sensul contextual pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în textul *Eu însumi și totuși altul* de Laurențiu Staicu. **5 puncte**
2. Menționează un aspect, din al treilea paragraf al textului *Eu însumi și totuși altul* de Laurențiu Staicu, cu care ești de acord/nu ești de acord, justificându-ți alegerea. **5 puncte**
3. Precizează, pe baza textului *Viitorul începe luni* de Ioana Pârvulescu, motivul pentru care naratoarea crede că a trecut o veșnicie de la notația precedentă de jurnal. **5 puncte**
4. Explică, utilizând informații din textul *Viitorul începe luni* de Ioana Pârvulescu, folosirea persoanei I. **5 puncte**
5. Susține-ți opinia despre semnificația următoarei secvențe din textul *Viitorul începe luni* de Ioana Pârvulescu: *Ceea ce știi sigur acum e că, de-a lungul vieții, străbați un șir de lumi, ieși dintr-una și intri în alta, și că, la fel ca la prima intrare în prima lume, nimeni nu te întreabă dacă vrei și dacă-ți place.* **5 puncte**

Notă

Niciun răspuns nu va depăși 100 de cuvinte.

Pentru conținut, vei primi 25 de puncte, iar pentru redactare, vei primi 5 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct; respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsurile vor fi formulate în enunțuri.

Subiectul al II-lea

(35 de puncte)

Redactează o pagină de jurnal de minimum 150 de cuvinte, care să înceapă cu enunțul/însemnarea: *Timpul e, la urma urmei, un mare escroc...* În textul tău, vei insera o secvență dialogată, relevantă pentru tema textului.

Notă

Pentru conținut, vei primi 30 de puncte, iar pentru redactare, vei primi 5 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct; respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct).

Subiectul al III-lea

(35 de puncte)

Scrie un eseu structurat, de minimum 300 de cuvinte, despre *experiența descoperirii sinelui*.

În redactarea eseului, vei avea în vedere:

- precizarea unui motiv pentru care descoperirea sinelui reprezintă o experiență definitorie;
- ilustrarea motivului precizat prin exemple relevante din cele două texte date;
- prezentarea rolului descoperirii de sine în viața individului, prin valorificarea celor două texte date și prin raportarea la experiența de viață/culturală;
- menționarea unei asemănări și a unei deosebiri de viziune referitoare la *experiența descoperirii sinelui* în textele date;
- stabilirea unor legături între experiența de lectură/culturală și experiența de viață referitoare la *experiența descoperirii sinelui*.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi 30 de puncte, iar pentru **redactare**, vei primi 5 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct; respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct).

Notă

Respectarea, în eseu, a ordinii cerințelor nu este obligatorie.

Punctajul pentru redactare se acordă numai dacă eseul are minimum 300 de cuvinte.

Inserarea de citate critice necomentate sau nerelevante pentru tema dată atrage după sine neacordarea punctajului maxim.